

Dolors Garcia i Cornellà
S'acosta un front fred
que deixarà neu a cotes baixes

JOVE
COLUMNA

264

Premi Ramon Muntaner 2011

Dolors Garcia i Cornellà

**S'acosta un front fred
que deixarà neu
a cotes baixes**

Premi Ramon Muntaner 2011

Estrella Polar

Estrella Polar
Col·lecció Columna Jove

© 2011, Dolors Garcia i Cornellà
© 2011, Grup Editorial 62, s.l.u., Estrella Polar,
Peu de la Creu 4, 08001 Barcelona.

Disseny de la col·lecció: Columna Group, S.A.
© Fotografia de la coberta: Cordon Press
Disseny de la coberta: Tamara Sánchez

Primera edició: novembre del 2011

www.estrellapolar.cat
info@estrellapolar.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Imprès: Reinbook
Dipòsit Legal: B-36.135 / 2011
ISBN: 978-84-9932-590-3

El premi Ramon Muntaner 2011 va ser atorgat pel següent jurat:
Patrizia Campana, Pau Joan Hernández, Francesc Miralles,
Natàlia Molero i David Nello.

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

Taula

Gisbet 1: la burra de la Samanta	11
Noranta anys	15
Gisbet 2: la Joana i la plantofada a la Samanta	19
La joia de la família	24
Gisbet 3: can Savall i el fantasma	27
A les fosques	29
Gisbet 4: la noia del revolt del convent	33
Maduixes de bosc	35
Gisbet 5: les estupideses de la Samanta	39
La capella de can Savall	43
Gisbet 6: la fotografia de l'avi Climent	49
La ratera blanca	52
Gisbet 7: la Carina, la cangur i el nadó	55
El plor del petit Biel	57
Lluc 1: hola, Gisbet	62
Gisbet 8: quin ensurt!	65
La vida, que arriba i se'n va	67
Gisbet 9: desconcert	75
<i>albada. 9 d'agost de 1942</i>	80
Amors i odís	88
Gisbet 10: el context i l'època	95
La vetlla	97
Les habitacions	101
El joc	109
Gisbet 11: després del joc	115
La mimosa	117
Gisbet 12: pneumònia	125
La màgia dels roures	127
Gisbet 13: tota la història	133
Després de la nevada	138

Gisbet 1: la burra de la Samanta

*Sóc la Gisbet de can Carrera. Tinc quinze anys i avui és di-
lluns, vuit de març. Són dos quarts de dues del migdia. Sóc
al mig de la carretera, al costat de l'autobús que no tira ni
que el matin.*

Neva una barbaritat. Seria bonic, si no fos perquè em penso que tinc molls fins i tot els sostenidors. L'autobús ha patinat i té una roda enfonsada en el marge de la cuneta. En Ramon ens ha fet baixar a tots, mentre intenta desencallar-lo. Però ho veig malament: com més accelera, més s'enfonsa la roda. Hi ha cotxes aturats per tota la carretera. No sé pas com sortirem d'aquí. Aquest matí l'àvia ja deia que mai no havia vist nevar com avui a principis de març i que això no podia ser bo de cap de les maneres. Assegurava que passarà una desgràcia i ha insistit perquè no anés a l'institut. Però a mi més aviat em feia gràcia aquella neu tova i silenciosa que ho deixava tot ben emblanquinat. Així que he agafat l'anorac gruixut, les botes de pell i el barret de llana, he dit adéu a l'àvia i he baixat corrents fins a la carretera, gaudint de l'aire gèlid i de l'enfarinada d'aquella primera hora del matí. La mare havia anat fins al poble a comprar pa i unes quantes coses més, en previsió de la neu que podia caure i per si ens havíem de quedar a casa uns quants dies. M'ha semblat

una mica exagerada, la veritat. El pare, en canvi, malgrat els avisos de l'àvia i de la mare —«mira que han dit que nevaria molt...»—, havia marxat molt aviat cap a Vic, que avui havia quedat amb uns gallinaires que ho volen deixar i havia de mirar si li venien la instal·lació a bon preu. I la Fiona encara era a casa, decidint si es posava l'anorac vermell o el negre. Ara potser me'n penedeixo, de no haver fet cas a l'àvia Angelina i haver volgut anar a l'institut tant sí com no, perquè no sé pas si podré tornar a casa, avui. De moment, va nevant, i semblo una gallina molla. Les botes estan xopes i el barret, també. Com que no sé quanta estona haurem d'estar aquí aguantant la neu, que no para de caure, he tret la gravadora i he començat a enfilat el treball de llengua que ens va posar la setmana passada la Pons. *Les meves memòries!* Quina collonada! Com si, als quinze anys, tinguéssim gaires memòries per explicar. Però almenys m'entretindrè. «Agafeu una gravadora i, quan us vingui una idea al cap, graveu-la», ens va dir la de català, «i després esporgueu, poliu i escriviu». D'escriure, avui, no escriuré pas, ja ho veig. Però puc començar a guardar idees. Sort que la Fiona tenia aquesta gravadora! «Te la deixo, però pobra de tu que me la facis malbé!» ha bramat aquest matí la meva germana gran, mentre s'emprovava els anoracs. La Fiona és mestra i treballa a l'escola del poble, i fa servir la gravadora per gravar contes que després escenifica amb els seus alumnes. Les meves memòries! Uf. I si començo per avui i vaig reculant? No deu pas estar escrit enlloc que les memòries s'hagin de començar pel començament. Comencem per avui, doncs. Vinga, Gisbet, que tu pots! Relato: «Aquest matí, tan bon punt hem arribat a l'institut de Santa Coloma, han anul-

lat les classes a causa de la neu que començava a caure. Ens han tornat a fer pujar al bus, i cap a casa falta gent! La carretera ja gairebé ni es veia i el conductor havia d'anar molt a poc a poc. En un revolt, ha perdut una mica el control i li ha quedat una roda penjada al buit. No era un buit de penya-segat, per entendre'ns, sinó un buit de cuneta, però ens hem espantat. En Sigfrid, que avui s'havia assegut al meu costat encara no sé ben bé per què, m'ha agafat la mà, em penso que sense ser-ne gaire conscient, i m'ha dit: «Tranquil·la, que no passa res». Aquest «tranquil·la, que no passa res» m'ha entrat al cor per la porta gran. I que m'agafés la mà m'ha fet tremolar més que tota la neu que hi havia a l'altra banda de les finestres del bus. L'he mirat als ulls directament, em penso que amb un somriure de bleda que no s'aguantava, i he notat que es reforçava la pressió de la seva mà. «Segur?», li he preguntat, amb una veu que m'ha sortit aguda a més no poder. Senyor, quin ridícul més espantós! M'hauria d'haver fet la forta, jo, en aquell moment, per demostrar-li que fa falta alguna cosa més que una mica de neu per espantar-me. No sé pas què deu haver pensat de mi. La Samanta, que era a l'altre costat del passadís i ho ha sentit tot, ens ha mirat com si ens volgués fondre. El conductor ens ha fet baixar a tots i, de rebot, ha trencat la màgia del moment. No nevava tan fort com ho fa ara, però allà al mig de la carretera feia un fred de mil dimonis i ens hem quedat amb els peus ben molls. El conductor ha redreçat el bus com ha pogut i ens ha manat que tornéssim a pujar. Per la carretera ja hi havia algun cotxe a la cuneta, però el nostre bus s'obria pas amb empenta. En Sigfrid no m'ha agafat més la mà, entre altres coses perquè la burra de la

Samanta, quan hem tornat a pujar, ha fet mans i mànigues per seure al seu costat. Idiota! Hem anat parant a l'entrada dels pobles i de les urbanitzacions per deixar la gent. Nevava tant i es veia ja tot tan blanc, que per un moment he pensat que passaríem de llarg de la cruïlla de can Carrera. Però resulta que encara no hi hem arribat i dubto que hi arribem avui. Calculo que deuen faltar uns quatre quilòmetres, perquè em sembla que som a l'alçada de can Savall, el mas on viu la Joana que, per cert, avui no ha vingut a l'institut, però ja fa cap a una hora que estem aquí aturats, amb el bus de nou a la cuneta, i aquesta vegada no sé pas si en Ramon aconseguirà treure'l. Només quedem la Samanta, en Sigfrid, en Lluç i jo. Els altres ja són tots a casa seva. Bé, també hi ha en Ramon, el conductor, que no ha parat de renegar en tot el trajecte, i la Raquel, la monitora que sempre ens acompanya. Com que la Samanta no es despenja del braç d'en Sigfrid, amb l'excusa que està morta de fred, de por i de no sé pas quantes desgràcies més, m'he apartat una mica i he començat a gravar això. Però ara ho hauré de deixar, perquè s'acosta en Ramon amb una cara de pomes agres que és per morir-s'hi. No pot treure l'autobús de cap de les maneres. I no sé pas què farem, enmig d'aquesta tempesta blanca.

Noranta anys

L'àvia Isaura estava intranquilla. Mentre rentava els plats i endreçava la cuina de can Savall, els ulls li fugien cap a la finestra a cada moment. Nevava com mai. Els dos xiprers de l'entrada, sempre tan rectes i perfectes, tenien moltes branques obertes pel pes de la neu i semblaven dos espantaocells.

—Has entrat llenya? —va preguntar a en Camil, que es prenia el cafè assegut a taula i amb la mirada clavada a la finestra.

—Sí, mare, ho he fet aquest matí, quan a les notícies repetien i repetien que podria nevar a cotes baixes.

—Potser hauríem d'anar a buscar uns quants troncs més —va dir la dona, mirant de reüll la immensa llar de foc de la cuina de can Savall.

—M'acabo el cafè i hi vaig.

—Saps res de la Carina?

—M'ha trucat fa una estona dient que ara ve.

—Encara sort que la Joana és aquí —va sospirar l'àvia.

—Sí, mare, heu encertat, aquest matí, dient-li que no agafés l'autobús per anar a l'institut.

—I les gallines?

En Camil va mirar la dona amb els ulls sorpresos.

—Què voleu dir?

—Si ja són a cobert.

Els noranta anys de l'àvia Isaura semblaven de mentida. La seva energia i la seva capacitat mental per estar al cas de tot sorprenien a tothom. Ella era qui s'encarregava de la casa. Cuinava, rentava, netejava, menava l'hort, donava menjar a les gallines. Comprar, no, perquè ja feia molts anys que no sortia de casa. Deia que, al món que hi havia més enllà de la tanca de can Savall, no la necessitaven pas per a res i ella a ells, tampoc. De la compra se n'encarregava la Carina, la dona del seu fill, que treballava d'infermera al CAP de Santa Coloma.

—I els porcs?

—Mare, tot està controlat, no patiu. L'Amin ha anat a netejar la cort, ara.

No li havia agradat gens, a l'àvia Isaura, que el seu fill llogués dos marroquins, l'Amin i en Mohamed, per ajudar-lo a portar els camps i el bestiar. «Després d'aquests, vindrà la parentela, ja ho veuràs», va dir en el seu moment, «sempre vénen els parents, quan troben feina».

Però en Camil ja havia complert els setanta anys i, tot i que encara se sentia fort i valent, no es veia amb cor de dur tot sol la masia, com havia fet tota la vida. La seva dona, la Carina, vint-i-cinc anys més jove, ja li havia deixat ben clar quan es van casar que ella no abandonaria pas la feina d'infermera per fer de pagesa. «Doncs esperarem que ens arribi un fill que s'hi pugui dedicar més endavant», va sospirar en Camil en aquell moment.

Però va arribar una filla, la Joana, que encara anava a l'institut i que no sabia a què es volia dedicar quan fos més gran. Però segur que, a fer de pagesa, no. Mai no s'havia interessat ni per la terra ni pel bestiar, i en Camil no l'hi veia, passant-se la vida al mas.

—No hauries pas de tornar a treure la neu amb el tractor en el tros de camí fins a la carretera? La Carina ho tindria més bé per pujar fins a casa.

—En què quedem, mare? Vaig a buscar llenya o passo el tractor pel camí?

—Si la Joana anés a buscar llenya, tu podries passar el tractor.

—Ara la crido.

I en Camil, com sempre, va fer allò que volia la mare. Setanta anys són massa temps per començar a canviar els costums. I, de fet, què li costava complaure-la? No res.